

ПІДВИЩЕННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ В УКРАЇНІ

Скляр І.Д., Власова І.Ю., Кононенко Ю.І

Поняття і критерії визначення середнього класу є багатограними. До основних ознак, що характеризують середній клас, належать: рівень матеріального добробуту та споживання, рівень освіти і професійно-кваліфікаційний статус, економічні та соціальні мотивації праці, спосіб і стиль життя, самоідентифікація, здатність до самоорганізації. Серед значної кількості ідентифікаційних ознак середнього класу в умовах зубожіння населення в Україні перевага надається матеріальній ознаці — доходу. Носієм його є економічно активне населення — виробник товарів і послуг, здатний до самоорганізації, активний учасник ринку праці і споживчого ринку, джерело і основа соціального капіталу.

Деградація і втрата значної частини трудових ресурсів як представників середнього класу внаслідок низької оплати їх праці дискредитувала ідею можливості створення середнього класу як умови забезпечення фінансової та соціальної стабільності в Україні.

Тому в стратегії соціально-економічного розвитку і програмі уряду акценти перенесено на підвищення оплати праці як важливого фактору економічного зростання та інноваційного шляху розвитку економіки України. Актуальність цього питання зумовлена орієнтацією України на європейську спільноту і необхідністю суттєво підвищити добробут населення.

Політика неухильного збільшення заробітної плати означає підвищення платоспроможного попиту населення, зростання виробництва. Цим вона створює передумови для подальшого зростання оплати праці та розвитку трудового потенціалу.

Умовами переходу до такої політики є: припинення зниження реальної заробітної плати; запровадження її постійної індексації при низьких порогових значеннях індексу споживчих цін; зміна ролі мінімальної заробітної плати у визначенні рівня і динаміки заробітної плати в цілому; порядок введення і поступове наближення мінімальної заробітної плати до прожиткового мінімуму або перевищення його у корпоративному і бюджетному секторах економіки.

Метою дослідження є узагальнення тенденцій, що встановилися між оплатою і продуктивністю праці, обґрунтування рекомендацій

щодо накопичення трудового потенціалу і збереження висококваліфікованих кадрів як одного із факторів формування середнього класу і економічного зростання в Україні.

Необхідною умовою виходу із кризового стану і стійкого економічного зростання є збільшення реальних грошових доходів і споживання населення. Розв'язання проблеми стимулювання сукупного попиту та подальшого економічного зростання залежить від вирішення ряду завдань. Серед них підвищення і стабілізація частки оплати праці у структурі ВВП, грошових доходів населення і витрат на оплату праці у структурі витрат на одиницю виробленої продукції на основі наближення ціни на працю до вартості робочої сили.

Завдання соціальної політики полягає в тому, щоб поступово підвищувати середньомісячну заробітну плату. Але це підвищення має бути узгодженим, з одного боку, із продуктивністю праці, зменшенням галузевої диференціації в оплаті праці, забезпеченням соціальних гарантій; з другого, — із розвитком виробництва і споживчого ринку, стабільними темпами економічного зростання і попередженням високого зростання споживчих цін. Підвищення середньомісячної заробітної плати в Україні пов'язано з наближенням мінімальної заробітної плати до прожиткового мінімуму.

Підвищення середньомісячної заробітної плати працівникам бюджетної сфери (зайнятим в освіті, охороні здоров'я, соціальному забезпеченні, культурі та відпочинку) на основі збільшення мінімальної заробітної плати, її поступового наближення до прожиткового мінімуму зі збереженням значної диференціації між працівниками згідно з тарифною сіткою вимагатиме значних коштів. Їх одноразова акумуляція в Державному бюджеті в результаті залучення доходів від приватизації, надходжень від митних зборів та з інших джерел є на сучасному етапі тільки пусковим механізмом для підвищення заробітної плати не тільки в бюджетній сфері, а й у корпоративному секторі. Такий сценарій реформування оплати праці в Україні надалі можливий за вищої продуктивності праці і вищої ціни на висококваліфіковану працю. Це вимагатиме і обґрунтування і узгодження порядку введення мінімальної заробітної плати у бюджетному і корпоративному секторах, забезпечуватиме вищі податкові надходження з доходів фізичних осіб, стабільність фінансування бюджетної